herpy

FRØER

Tomato Frog

Dyscophus antongilii

Dyscophus antongilii er en frø fra Madagaskars nordøstlige lavland: rund, kraftig og ensartet orange til dybt rød. Hunnen bliver op til 11 cm og over 200 g, hannen er mindre og mere afdæmpet. Den ligger nedgravet om dagen og jager om natten, og den er rolig og robust at holde, når temperatur, fugt og hygiejne er i orden.

Familie: Microhylidae **Mild hudgift**

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**7-11 cm** snude-kloak-længde
Vægt	**40-230 g**
Levetid	**6-10 år**
Aktiv	**Nat**
Levevis	**Jordboende og gravende**
Biotop	**Regnskov og vådområde**
Hudgift	**Mild** Vask hænderne efter kontakt, og hold fingrene fra øjne og mund
Sværhedsgrad	**Øvet**

PASNING

Min. terrarie	**60 × 35 × 35 cm** L × B × H til 3 voksne dyr
Temperatur, dag	**23-27 °C**
Temperatur, nat	**18-21 °C**
Luftfugtighed	**60-80 %**
Vand	**Vandskål**
UVB	**Valgfri** Ferguson-zone 1
Kost	**Insekter og orme/snegle**
Holdes	**Enkeltvis, parvis eller i gruppe**

AVL

Formering	**Æglæggende**
Udvikling	**Haletudser i vand**
Æglægning	**I vand**
Kønsmoden	**9-24 mdr.**
Æg pr. lægning	**1.000-1.500**
Klækning	**1-2 dage**
Larvetid	**45 dage** fra klækning til metamorfose
Larvefoder	**Færdigfoder**
Yngelpleje	**Ingen**

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Appendiks II**
IUCN	**Ikke truet (LC)**

Dyscophus antongilii står på CITES liste II (tidligere liste I). Handel over landegrænser kræver CITES-papirer, også for opdrættede dyr, og papirerne bør følge dyret ved køb og salg. Også opdrættede unger skal have papirer, før de sælges videre, og det tager tid at skaffe dem. EU-bilaget er ikke aflæst i referencetabellen og angives derfor ikke her.

Om arten

Dyscophus antongilii er en tung, rundkroppet frø i familien Microhylidae og den mest farvestærke af slægtens tre arter. Ryggen er glat og ensartet orange til dyb rød uden tydelige sidebånd. Hunnerne er klart større end hannerne: op til 11 cm fra snude til kloak og 230 g mod hannernes omkring 7 cm og cirka 40 g. Hunnen har de klareste røde og orange toner på ryggen og en lysere bug, og nogle dyr har sorte pletter på struben. Hannen er mere afdæmpet orange til brunorange. Ungerne er matte og gulbrune og får først farven, efterhånden som de vokser. Foderet påvirker farven: karotenoider gør frøerne tydeligt rødere.

Arten blev beskrevet i 1877 og er opkaldt efter Antongil-bugten. Den ligner *Dyscophus guineti*, som den delvist deler udbredelse med, men kendes på den ensartede farve og på, at den mangler det mørke bånd fra øjet langs siden. *D. antongilii* er sjældnere i handlen end *D. guineti*, og Madagaskar har ikke tilladt lovlig eksport siden 2019. Dyr i fangenskab lever typisk 6-10 år.

Når frøen føler sig truet, puster den sig op, og bliver den grebet, udskiller huden et tykt, hvidt og klæbrigt sekret, der virker bedøvende på angriberens øjne og mund. Sekretet kan give allergiske reaktioner hos mennesker, men er ikke farligt. Hudgiften er derfor sat til mild: undgå håndtering, vask straks sekret af hænderne, og rør ikke øjne og mund, før hænderne er vasket grundigt.

Udbredelse og levested

Dyscophus antongilii lever kun på Madagaskar. Arten findes i den nordøstlige del af øen omkring Antongil-bugten, hvor Maroantsetra er et kerneområde, og sydpå langs kysten til Andevoranto. Den eksakte udbredelse er usikker, fordi arten længe er blevet forvekslet med *D. guineti*. Nogle steder lever de to arter side om side.

> **Oprindelig udbredelse:** Madagaskar.

LEVESTED

Dyscophus antongilii lever fra havniveau op til omkring 200 meters højde i fugtig tropisk lavlandsskov. Den findes også i moser, ferskvandssumpe, damme, grøfter, kanaler, plantager og haver og kan klare sig i stærkt nedbrudt skov og endda i byområder. Om dagen ligger den nedgravet eller under løv, og om natten kommer den frem og lurer på byttet.

Arten yngler i små, lavvandede damme, sumpe og langsomt løbende vand efter kraftig regn. Ynglen falder i februar og marts, midt i regntiden, når klimaet er varmt og fugtigt.

Arten står som livskraftig (LC) hos IUCN, men bestandene er gået tilbage på grund af ødelagt levested, forurening og indsamling til dyrehandel, især omkring Maroantsetra. Arten blev derfor hurtigt optaget på CITES og står i dag på liste II.

Læs mere: Lovgivning: CITES, EU-bilag og dansk lov

Pasning

TERRARIET

Et par eller tre dyr skal have et terrarie på mindst 60 × 35 × 35 cm (længde × bredde × højde). Bundarealet betyder mere end højden, for *D. antongilii* lever på jorden og graver. Unger går bedst to og to i et mindre terrarie på omkring 40 liter, hvor de lettere finder foderet.

Bunden er det vigtigste valg. Kokosfiber eller en jordblanding uden gødning, pesticider og ukrudtsmidler er bedst, fordi frøen kan grave sig ned, og bunden holder på fugten uden hurtigt at rådne. Læg mindst 5 cm og dæk med et lag tørre blade, fx magnolie eller mandeltræ, som frøen gemmer sig under, og som mindsker risikoen for, at den sluger bundlag. Undgå granbark og fint grus.

Drivtræ og korkbark giver skjul og noget at kravle på om natten. Robuste planter som pothos kan bruges, men spinkle planter bliver trampet ned eller gravet op, så kunstige planter er et godt alternativ. Et netlåg giver den ventilation, arten har brug for; dæk en del af det med glas, hvis terrariet tørrer for hurtigt ud. Skift hele bunden hver anden måned, og fjern afføring og foderrester løbende.

TEMPERATUR

Dyscophus antongilii tåler et bredt temperaturspænd og trives ved almindelig stuetemperatur. Om dagen skal der være 23-27 °C og om natten 18-21 °C. Natten kan uden skade falde en enkelt gang til omkring 15 °C, men temperaturer et godt stykke over 27 °C kan slå frøen ihjel. Arten har ikke brug for et varmt hotspot.

Brug et præcist termometer og mål flere steder, også nede ved bunden, hvor frøen opholder sig. I et stort terrarie kan der være stor forskel fra den ene ende til den anden. Kølige, våde og beskidte forhold er en af de hyppigste årsager til sygdom. Falder rumtemperaturen under 18 °C, kan en termostatstyret varmemåtte under en del af terrariet eller en svag varmelampe hjælpe.

En regelmæssig vinterhvile er ikke nødvendig, men en køligere og tørrere periode om vinteren passer især denne art og bruges også til at sætte gang i avlen.

Læs mere: Varme og temperatur Læs mere: Vinterhvile og årstider

LUFTFUGTIGHED OG FORSTØVNING

Luftfugtigheden skal ligge på 60-80 %. Forstøv let en gang om dagen eller hver anden til tredje dag, alt efter hvor hurtigt terrariet tørrer, og brug et hygrometer. Fugten i bunden er det vigtigste: den skal være fugtig, men ikke våd, og når bunden er rigtig, plejer luftfugtigheden også at være det.

Konstant våd bund og stillestående luft giver bakterie- og svampeinfektioner og luftvejsproblemer, så ventilationen må aldrig ofres for fugten.

Læs mere: Luftfugtighed, forstøvning og ventilation

VAND OG VANDKVALITET

Stil en vandskål med afkloreret vand, så stor, at frøen kan sidde i den, og mindst så dyb, som frøen er høj. De fleste frøer bader i skålen om natten, så skift vandet hver morgen. Postevand behandles med et akvariemiddel, der fjerner klor og chloramin. Frøen optager vand gennem huden, så skålen må aldrig rengøres med sæbe.

Til avl skal frøerne have adgang til et stort vandparti eller et regnkammer; se under parring. Haletudserne er følsomme over for vandkvaliteten: postevand, der har stået et døgn, virker nogle steder fint, mens vand fra et andet vandværk andre steder kan slå et helt kuld ihjel inden for ti dage. Er postevandet dårligt, kan osmosevand være en løsning.

Læs mere: Opdræt af haletudser

LYS OG UVB

Arten er nataktiv og har ikke brug for UVB, men et svagt UVB-lys (omtrent Ferguson-zone 1) skader ikke og kan gives. Til levende planter bruges et dagslysrør som til akvarier.

Hav lyset tændt omkring 12 timer om dagen styret af et tænd-sluk-ur. Frøen tilbringer det meste af dagen nedgravet eller under løv og skal altid kunne komme i skjul for lyset.

Læs mere: Lys og UVB

FODER

Dyscophus antongilii æder kun levende foder. Munden er mindre, end den runde krop antyder, så foderdyrene skal være omtrent så store som afstanden mellem øjnene eller lidt mindre: fårekyllinger og små dubia-kakerlakker på højst 13 mm til voksne og omkring 6 mm til unger. Regnorme er et fremragende foder og kan skæres over til mindre dyr. Voksne kan fodres næsten udelukkende med regnorme og snegle uden hus, og det bløde foder fremmer formentlig både form og yngleaktivitet. Ungerne foretrækker fårekyllinger og tager først regnorme ved 4-5 cm. Voksmøllarver, melorme, soldaterfluelarver og fluelarver er godbidder, der gives engang imellem.

Voksne får 3-6 fårekyllinger flere gange om ugen eller regnorme to gange om ugen, unger dagligt. Løber der stadig fårekyllinger rundt efter et par timer, får frøen for meget. Pudr foderet med et vitamin- og mineraltilskud ved hver anden fodring til voksne og ved hver fodring til unger, og giv et karotenoidtilskud for farvens skyld. Fodr i en skål, eller i vand, så frøen ikke sluger bundlag sammen med byttet. En rask voksen frø kan uden problemer gå en uge uden foder.

Læs mere: Foderdyr: hold og avl

ADFÆRD OG HÅNDTERING

Dyscophus antongilii er rolig og hemmelighedsfuld. Den ligger det meste af dagen nedgravet og kommer frem om natten. Voksne dyr kan blive noget tamme, men tåler i bedste fald håndtering, så tag den kun op, når det er nødvendigt. Olie og sæberester på menneskehud kan skade frøen, så skyl hænderne grundigt før og efter. Ser du det hvide, klæbrige sekret, er frøen stresset.

Flere dyr kan gå sammen, når der er plads nok; hannerne er sjældent aggressive uden for yngletiden. Hold kun dyr af samme alder og størrelse sammen, for unge frøer kan ende som bytte for voksne. Bland ikke arten med andre frøer: det giver stress, kan overføre sygdomme og parasitter, og nogle frøers sekreter er dødelige for andre padder.

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Køn bestemmes nemt på størrelsen: voksne hunner bliver op til 11 cm, hannerne sjældent over 7 cm. Hunnerne er også mere røde, hannerne mere orange eller gullige, og hos hannerne ses ofte forplantningsorganerne som to hvide linjer under huden på bugen.

Ungerne vokser hurtigt og kan nå voksenstørrelse inden for et år. I slægten bliver dyrene kønsmodne ved 9-14 måneder, men en hun bør være mindst to år, før hun bruges i avl. En præcis alder for *D. antongilii* er ikke dokumenteret.

PARRING

Dyscophus antongilii er svær at avle uden hormoner, og hormonbehandling har længe været den almindelige vej. I naturen sætter kraftig regn gang i ynglen, og hannerne kalder om natten fra småvande. Avl uden hormoner er lykkedes med den nært beslægtede *Dyscophus guineti*, og fremgangsmåden er den samme: en lang tør periode og en køligere vinter, derefter gradvist stigende fugt og rigelig fodring, og til sidst et regnkammer, hvor det regner kunstigt.

Regn alene er ikke nok: den kan få parrene i amplexus, uden at der kommer æg. Afgørende er foderet: næsten udelukkende regnorme og snegle, givet i vand. Ved parringen griber hannen hunnen bagfra, og æggene befrugtes i vandet.

ÆG OG HALETUDSER

Æggene lægges som en hinde på vandoverfladen. Hunnen lægger 1.000-1.500 små sort-hvide æg. Hos *D. guineti* kan et kuld give fra omkring 40 til over 3.000 haletudser, og æglægningen kan vare over 50 minutter. Der er ingen yngelpleje, og de voksne flyttes ud, så æggene og haletudserne får ro.

Haletudserne klækker efter omkring 36 timer og er kun omkring 6 mm lange. De har ikke fuldt udviklede munddele og kan hverken æde alger, piller, flager eller kød, heller ikke døde søskende. I stedet svømmer de rundt og filtrerer føden fra vandet. Mal fiskefoder til et meget fint pulver, fx i en gammel kaffekværn, og rør det ud i vandet i små portioner. Vandkvaliteten er afgørende; se under vand. Hold vandet rent, og del store kuld op i flere kar.

METAMORFOSE

Forvandlingen er overstået omkring 45 dage efter æglægningen. Nogle forvandles hurtigere, og enkelte kan gå i stå i udviklingen.

Når forbenene kommer frem, skal ungerne kunne komme op af vandet. Sænk vandstanden, og læg flydende planter, sten eller skrå bark, så de ikke drukner. Flyt de forvandlede unger til et fugtigt opvækstterrarie.

OPDRÆT AF UNGER

De nyforvandlede unger er gule til gulbrune og holdes i et enkelt terrarie med fugtig kokosfiber eller fugtigt køkkenrulle, skjul og en lav vandskål. Ungerne er ikke kannibaler, men hos *D. guineti* udvikler de hudgift og kan forgifte hinanden, når de sidder i bunker, og samme forsigtighed gælder her. Forgiftede unger bliver sløve og vender sig ikke om, når de lægges på ryggen. Skyl ungerne jævnligt, når de går sammen, hold dem ikke for tæt, skift bunden ofte, og sørg altid for god ventilation.

Fodr dagligt med fårekyllinger på omkring 6 mm og andre små insekter, altid pudret med tilskud. Ungerne vokser hurtigt og får de røde farver, efterhånden som de bliver kønsmodne.

Sundhed og typiske fejl

Dyscophus antongilii er robust, og de fleste problemer skyldes miljøet eller hygiejnen. De typiske fejl er:

- Kølige, våde og beskidte forhold. Det giver bakterieinfektioner, som kan vise sig som oppustethed, sekret, usikre bevægelser eller en frø, der vælter om på ryggen.
- For høj temperatur, et godt stykke over 27 °C, kan dræbe frøen.
- Stillestående luft, som giver luftvejsproblemer.
- Mangel på vitaminer og mineraler. Pudr foderet.
- Overfodring. Frøen er grådig og bliver let fed.
- Parasitter og dårlig kondition hos vildfangne dyr. Køb helst opdrættede dyr.
- Klor, chloramin eller sæberester i vandet og på hænderne.

En sund frø er rund, har klare øjne og graver sig ned om dagen. Isolér en syg frø i et rent terrarie med de rigtige forhold, og søg en dyrlæge med forstand på padder, hvis den er sløv, usikker i bevægelserne, oppustet eller holder op med at æde.

Læs mere: Køb af dyr: opdræt, vildfang og transport

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.